

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezcer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuj dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznaniila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Cislitvanska in Madjari.

Že trideset let učé cislitvanski Nemci, da po osnovnih zakonih iz leta 1867., s katerim se je vstvaril dualizem, gre na Ogerskem hegemonijo Madjarom, v Cislitvanski pa Nemcem, in v potrjenje tega so se vedno sklicevali na stvaritelja dualizma, na Deaka.

V resnici pa sta bila tega mnenja izmej madjarskih državnikov samo Eötvös in grof Andrassy, nikdar pa tudi Deak, a vzlid temu je bilo to mnenje praktično v veljavu do zadnjega časa in se v obče misli, da mu je tudi novi ministerski predsednik, Szell jako naklonjen.

V zadnjih dveh letih je bilo večkrat opazovati, da je ta tradicionalni nazor začel izgubivati na veljavu. Ni še posebno dolgo, kar je bivši podpredsednik ogerske poslanske zbornice, Lang, v posebnih brošurah zastopal mnenje, da Madjari nimajo vzroka, zavzemati se za cislitvanske Nemce, sedaj pa je grof Štefan Tisza, jeden najmodnejših členov madjarske liberalne stranke, pri budgetni debati z vso jasnostjo razložil, da se morajo Madjari sprijezni z mislijo, da se Cislitvanska postavi na federalistično podlogo, in da se naredi konec nemški nadvlasti v naši državni polovici.

V polemiki s posl. Mezőffijem v seji dne 16. t. m. je Štefan Tisza se odločeno izrekkel proti nazoru, da je pogoj paritetu obeh državnih polovic nemška hegemonija v Cislitvanski. Rekel je v tem oziru: Dualizem, parитетa, pomeni, da ima Ogerska ravno toliko državnopravne veljave, kakor skupaj tisti narodi in tiste dežele, iz katerih je ustvarjena druga država Nj. Veličanstva. Kako si one druge države in oni drugi narodi uredě razmere mej seboj, to Ogersko državnopravno nič ne briga, v to se Ogerske ne sme vtikati. Istina je, da se kaže nemški regime v Cislitvanski vzporedno z madjarskim centralizmom na Ogerskem kot najnaravnejša in najprimernejša rešitev celega vprašanja. Znano nam je, da je razvoj ogerskih razmer Nemcem v Avstriji dvakrat

pripomogel do zmage, a znano je tudi, da ni Ogerska, da ni upliv ogerskih razmer na Cislitvansko krv, da je bilo nemšto zopet iztisnjeno iz svojih pozicij. V očigled žalostnim in srditim bojem mej posameznimi narodi v Avstriji, katere gleda vsak Madjar z obžalovanjem in sočutjem, saj tudi Madjarsko slabí vse, kar slabí njene zavezničke, se mora Ogerska omejevati na dobrohotno neutralnost in svoj moralni upliv prarablji v to, da se za te narode najde monus vivendi, kateri vstvari mej njimi mir in slogo. Storili bi pa osodepolno napako, ako bi se zavzemali bodisi za slovanske, bodisi za nemške zahteve, in si s tem napokali sovraštvo jedne skupine teh narodov. Federalizem, na kateri delajo v Cislitvanski, bo skušal dobiti modus vivendi z madjarskim narodom, aka ne bo primoran, smatrati ga svojim sovražnikom; naravno pa je, da postane ljud sovražnik madjarskega naroda, in bo skušal, obudit tudi na Ogerskem federalistično gibanje, ako vidi, da smo za nemško hegemonijo šli v boj, in da z ogersko narodno državo ne more živeti in ne more paktirati.

Ta govor Štefana Tisze je obudil veliko senzacijo, saj je že njim z vso preciznostjo povedano, da madjarska liberalna stranka ne mara iti za cislitvanske Nemce v boju proti slovanskim narodom, da hoče v tem velikem boju ostati popolnoma neutralna.

Iz madjarskega časopisa je razvidno, da je naredil Tissov govor na Ogerskem dober utis. Samo glasila grofa Apponyja, osebnega sovražnika Tisza, se izrekajo proti tem nazorom, vsi drugi serijozi listi pritrjajo Tiszi in naglašajo, da bi mogla Ogerska tudi s federativno Cislitvansko dobro izhajati, in da je Ogerski vse jedno, ali vladajo v Cislitvanski Nemci ali Slovani. In temu ugodnemu mnenju se ni čuditi, ako se pomisli, kako narašča tudi Madjarom v svojih konsekvencah jako nevarno pangermansko gibanje v Cislitvanski, in ako se uvažuje, da je madjarskim politikom vedno pred očmi, kar je svoj čas pisal Deak,

da gibanje, ki meri na priklopiljenje Cislitvanske k Nemčiji, nasprotuje dualizmu, in da se mu mora Ogerska z vso silo upreti, a če bi se ne dalo zadušiti, mora Ogerska skrbeti, da se vsaj slovanske pokrajine v Cislitvanski obvarujejo pangermanizma.

Cislitvanske Nemce je Tissov govor silno poparil. „Neue Freie Presse“ je bila vsa izven sebe in je bolestno tarnala, da je Tisza govoril tako, kakor še nikdar noben Madjar — kar je očitna neresnica, ker so takisto pisali Deak, Türr in Helfy, — in da je Nemcem odpovedal prijateljstvo madjarske liberalne stranke prav v trenotku, „ko se sama Cislitvanska vlada približuje Nemcem“.

Tissova izjava je jedna najznamenitejših, kar smo jih v zadnjih letih čuli iz ust madjarskih politikov. Neutralnost madjarske vlade v velikem boju v naši državni polovici zamore postati največjega pomena za izid tega boja in vprašanje je samo, kacihi nazorov je ministerski predsednik, gospod pl. Szell. „Neue Freie Presse“ je trdila, da je Štefan Tisza s tem govorom napovedal Szellu vojno, dočim poročajo madjarski listi, da je bil ministerski predsednik prvi, ki je groju Štefanu Tiszi prav ostentativno čestital. A tudi če bi se Szell ne strinjal z innenjem liberalne stranke, je Tissova izjava velike politične važnosti, tako za sedanost — saj se Szell vendar ne more postaviti v direktno nasprotje z odločilno liberalno stranko — kakor tudi za prihodnjost.

Zaostali!

V tem, ko se pri nas puhloglavni kaplani in različni politični šarlatani pehajo, da ubijejo slovensko trgovino in obrtnost, ki je vendar še v povojuh, in katere smrt bi bila samo na korist velikemu nemškemu kapitalu, dohajajo iz političnih središč vesti, katere naznajajo, da se tamkaj pripravljajo uprav gigantske gospodarske, politične, finančne in prometne akcije.

Konec devetnajstega veka nam je

prinesel najkolosalnejša podjetja. Velike države sklepajo dogovore na desno in na levo, rivalizirajo tod in tam in se polastujejo teritorijev, kateri so tako velikanski, da je naša slovenska domovina v primeri z njimi to, kar je droben kamenček na širinem ljubljanskem polju.

Amerika pripravlja trgovinsko politične pogodbe kar s tremi državami, z Nemčijo, s Francijo in z Rusijo in hoče svoj Dingley-tarif premeniti, da se zamore trgovina krepkejše razvijati. Francija, katera ni kos konkurenči Angleške v Indijskem oceanu, se je hkrati lotila Perzije in skuša, se z ogromnimi kapitaljami utrditi v tej širni državi. In senzacija minolega tedna — kako perspektivo nam otvarja ta Cecil Rhodes, v česar glavi so se rodili najkolosalnejši načrti, je bil v Berolinu. Nemški cesar je sprejel tega genijalnega spekulanta in se že njim posvetoval o zgradbi železnice od Kaplandije po sredini cele velikanske Afrike gori do Nila. Železnica od juga do severa cele Afrike je najkolosalnejše podjetje, kar si ga je misliti, in obeta tacega in trajnega dobička trgovini in industriji, da ga s številkami še izraziti ni mogoče, ker bo ta železnica dajala zaslужka več sto let.

Kitajska se razkosava. Poleg Rusije in Angleške, Francije in Nemčije se je zdaj oglašila tudi Italija in zahteva svoj delež. Tudi Italija hoče nekaj profitirati pri delitvi teritorijev, ki bodo za več vekov dajali zaslужka trgovini in obrtnosti.

Celotno Italijo je splošno gibanje spravilo na noge, dasi nima talenta na kolonizacijo niti denarja za taka podjetja, samo jedna jedina velesila se ne gane — Avstro-Ogerska. V avstrijskem časopisu se v zadnjem času mnogo razpravlja vprašanje o pridobitvi kolonij. V obče se naglaša, da bi bilo za našo industrijo tako koristno, ako bi si država dobila kolonij, in splošno se obžaluje, da se Madjari temu upirajo. Toda madjarski odpor, ki izvira od tod, da Madjarski od kolonij ni pričakovati dobička, ni jedini vzrok, da država ne uva-

LISTEK.

III. redni koncert „Glasbene Matice“.

Včerajšnji koncert „Glasbene Matice“ je bil jako zanimiv: prva točka njegovega vzporeda je obsegala slovenske duhovne pesmi iz XVI. in XVII. stoletja, tretja in sedma točka slovenske narodne pesmi za mešani zbor, vmes smo čuli tri pesmi za bas-solo, dve skladbi za cello in Pahorjev mešani zbor „Domovini“.

Slovenske duhovne pesmi je nabral na umetniškem svojem potovanju po raznih knjižnicah g. Matej Hubad, ter jih priredil in harmoniziral za koncert. Mnogobrojno in odlično občinstvo pa je zavžilo pri sinočnjem koncertu prvi sad Hubadovega raziskavanja, njegovih študij in njegovega dela . . .

In Primož Trubar, Adam Bohorič, Juri Dalmatin, ki jim hrani literarna naša zgodovina častne spomine, so nam govorili včeraj v koncertni dvorani. Govorili so nam nekaj sami iz sebe, nekaj, kar so ustvarili neznani skladatelji, nekaj pa so nam podali pobožne narodove govorice. Te slovenske duhovne pesmi so zrcalo otočnoveselih, mestoma vznesenih verskih čustev. Napojene so s pobožnim duhom,

ki nam gre — izlit v originalne napeve — do srca, nam zataplja duha v pobožno sanjavost in ga dviga gori pod oblake . . .

„Ave, presvitla Marija“, je mešan zbor, katerega vsako kitice konča presrčni, pobožni vzklik: „O, Marija!“ — Primož Trubarja „Deset zapoved“ je napev za tenor (g. Razinger), ki se glasi kot pesem starega romarja kje na božjem poti. Isteča očeta Primoža „Oče naš“, ki mu je sam napisal besede in napev, je lep moški zbor, Adama Bohoriča „Jutranjo pesem“ začenja sopran-solo, drugo kitico pojo trije ženski glasovi, potem se oglaši mešani zbor, ki priporoča v naglem tempu Bogu „vso družbo“. Recitativna — kakor „Deset zapoved“ — je Jurija Dalmatina „Srčna in tolažljiva molitev za pravo krščansko smrt“. Prelep je mešani zbor „Kaj žaluješ, srce moje“, katerega srednji stavki se nam zdi posebno značilen. Janeza Schweigerja „Lepo duhovno pesem“ je priredil g. Hubad tako kot zgoraj imenovanih Trubarjevih „Deset zapoved“ in Dalmatino. „Srčno in tolažljivo molitev za pravo krščansko smrt“. Najlepši je dvojni mešani zbor „Češčena si, Marija“, ki ga je natisnil novomeški korar Matija Kastelic l. 1678 v molitveni knjigi. Pevski zbor je izvel te slovenske duhovne pesmi lepo in precizno ter je povzročil koncem vseke pesmi mnogo priznalnega ploskanja.

Potem je zapel operni pevec z Dunajem, gospod Aleksander Nosalewicz, Verdijevo arijo za bas iz opere „Don Carlos“ ter pozneje Lyssenkoovo rusko pesem „Minajut dñij“ in Čajkovskoga rusko romanco „Serenada Don Juan“ Gospod Nosalewicz je pevec, ki mu je grlo bogat vrelec krepkega, polnega, čistega in velesimpatičnega glasu velikega obsega. V nižini in višavi ter v srednjih legah mu zveni glas jasno in enako ter se razvije povsod brez najmanjšega napora do popolne veljave. Poleg tega poje g. Nosalewicz s čutom in z izrazom ter ima spričo svoje mladosti nemara še lepo bodočnost pred seboj. Pesmi, ki jih je pel — to je naše mnenje — niso bile posebno srečno izbrane. Vendar je željanje obilo glasnega priznanja.

Za njim je pel mešani zbor kitico novharmozizovanih narodnih pesmi: „Rasti, rasti, rožmarin“ (harmonizoval Matej Hubad), „Sem slovenska deklica“ (harmonizoval Matej Hubad), „Meglico“ (harmonizoval Oskar Dev) in „Čukova ženitev“ (harmonizoval Matej Hubad).

Narodna pesem je sveta narodova last. V nji se zrcali narodova duša, njegovo mišljenje in čustvovanje. Mnogo najčisteje poezije je zakopane v narodnem pesništvu. In kdor sodi narod po njegovih pesmis, ta ga sposna, ta vidi, kako je

njegovo srce, ta ve, kaki čuti ga navdajajo. Pretežno število naših narodnih pesmi v besedi in napevu je napojeno z otočnostjo, kar nam je spričo žalostne naše preteklosti razumljivo; v naši narodni pesmi se zrcalijo najnežnejša čustva, presrčna, vroča ljubezen, obupnost, dekliška in mladeniška čast, sladkost cvetoče ljubezni, gorje ostavljenje ljubice, resignacija, odločna vdanost zapuščenega fanta . . . Tu in tam je ljubka narodna pesem posoda pristnega narodnega humorja, ki nam nehote posili srčen posmek. Šele „vino onustus“ zakipi narodni pevec do živahnosti in poredne veselosti . . .

Vso hvalo moramo torej priznati g. Mateju Hubadu, da je šel potovat po zelenem polju narodnega našega pesništva ter nam prinesel v koncertno dvorano v naslado in razvedriло to, kar je našel tamkaj lepega in dobrega blaga. To lepo in dobro blago je del v moderno krilo, ki pa je morda značaju narodne pesmi preohlapno . . . (Na pr. „Rasti, rasti, rožmarin“). Harmonizacija pesmi „Sem slovenska deklica“ in „Čukova ženitev“ se je gospodu Hubadu izborno posrečila. Jako srečno je harmonizoval tudi gospod Oskar Dev prenežno „Meglico“, ki je kot svetla roža na cvetočem rožnem grmu . . .

Pahorjeva skladba „Domovini“ je prelep mešan zbor, ki izdaja mislečega

žuje teh projektov. Vzroki so veliko tehtnejši. Baron Schwiegel, kateremu morajo tudi nasprotniki priznati, da trgovinsko-politične stvari nekoliko razume in se v njih spozna, je pred kratkim pojasnil, da je naša država že imela priliko, pridobiti znatno kolonijo, da pa tega namena ni mogla zvršiti, ker ni imela za to potrebnega jednega jedinega milijona!

Naša država je zamudila ugodni čas. Za kolonialno politiko ni pripravljena. Ni nismo primernega trgovinskega brodovja, nismo za eksport sposobnih trgovskih močij in naša industrija je deloma vsled svoje nesolidnosti tako razupita, da nas spodriva tuja konkurenca celo v kraju, kateri po svoji legi spadajo v trgovinsko območje naše države.

Zaostali smo v trgovini in v industriji, zaostali tako, da so kapitalisti iz Nemčije in Angleške že dobili v zakup cele vrste avstrijskih podjetij, in zato se zdaj ne moremo ganiti, zato mora Avstrija gledati, ko si druge države zagotovljajo trgovšča za svoje izdelke. A dočim zastavljo drugod vse sile, da popravijo, kar so zamudili, se v naših slovenskih bližu ali tik morja ležečih pokrajina že ubijajo začetki samostojne slovenske trgovine in obrtnosti, v tem ko se ljudstvu vsled nedostajanja zaslužka trumoma izseljuje v inozemstvo.

V Ljubljani, 20. marca.

Thunovo ministerstvo v nevarnosti?

„Reichspost“ poroča po informacijah baje z najzanesljivejše strani, da je vsled najnovejših dogodkov demisija grofa Thuna neizogibna. Pričakuje se njegov odstop že za Veliko noč in Thun namerava baje vzeti seboj jezikovne naredbe. Imenujejo se tudi že Thunovi nasledniki: baron Chlumecky, knez Auersperg in baron Dipauli. — Ta vest je kako neverjetna ter se z raznih strani prenika. Ker pa jo prinašajo vsi listi, jo omenjamamo i mi.

Trozveza in Čehi.

Perelinska „Post“ piše: „Čas je, da se ravni hujskarijam Čehov proti trozvezi, zlasti pa proti nemški državi konec“. „Post“ prežvekuje na to dr. Kramača znani članek v pariškem listu ter dokazuje, da prav kakor Kramač mislita tudi poslanca Engel in Heller. Ta dva poslanca sta — piše „Post“ — trdila, „da je zveza z Nemčijo škodljiva, ker zabranja kronanje češkega kralja in ustnovenjenje češkega ministerstva.“ Od Badenijevih časov sem se ne zavrača niti z najvišjega mesta in z vladne klope državno-pravni program Čehov, zato pa je — tako sklepa „Post“ — trozveza radi potuhe, katera se daje Čehom, v največji nevarnosti. „Post“ trdi nadalje, da se Nemčija nikdar ni vmešavala v avstrijske notranje razmere, a da treba priznati, da je bilo vodstvo zunanjega avstrijskega ministerstva napram nemški državi vedno lojalno, odkrito in poštano, ter da je cesar Franc Jožef zvest in iz prepričanja vdan trozvezni politiki. Vzlic temu pa ni mogoče prezirati Nemčiji sovražnega spletkarjenja Čehov, ki imajo v vladu največji upliv. Oficijno časopisje stoji v službi

Nemčiji sovražnih Čehov in le tem je prisovati brezobrazne napade na diplomatske zastopnike Nemčije na Dunaju. Zlasti „Česka Revue“ prinaša iz peresa cesarskega svetnika Penička silovite napade na Nemčijo in njegove diplomatske zastopnike, ki pa nikakor niso somišljeniki avstrijskih opozicijskih strank. „Post“ prorokuje, da se bo današnja „ruska politika“ kmalu umaknila drugi, in takrat se zavedo tudi oni avstrijski krog, ki mečejo trozvezo že v ropotarnico, kolike važnosti je zveza z Nemčijo.

Bolgarija v škrupcih.

Bolgarsko ministerstvo Grekova je doseglo menda do kritične točke, ki je odločilna za njega obstoj ali padec. Ves napor ministrov, da bi dobili posojilo v inozemstvu, je bil zmanj, vrnili so se domov praznih rok. Baje so iskali preveliko posojilo. Nemške in avstrijske banke bi bile pripravljene ugrediti željam Bolgarije do neke meje, toda zahteve ministrov so vzbudile sum, da se pri vsej stvari ne gre samo za to, da se ugodi finančnim stiskam kneževine, ampak da je določen del posojila za — ekspedicijo v Macedonijo. Ta sum je škodoval že itak slabemu kreditu Bolgarije, zato so se pogajanja razbila. Bržas bodo iskali ministri posojilo drugod, gotovo pa je sedaj Grekovo stališče jako omajano.

Dopisi.

S Tolminskega 18. marca. Pred potrošniki v Ljubljani naj se tedaj sčisti ozračje! („Soča“ z dne 17. t. m. št. 22.) In res bi rado bilo učiteljstvo na čistem, kako je bilo mogoče, „Soči“ za hrbotom in v imenu voditeljev in zastopnikov morda na tako nečuven način učiteljstvo zaničevati in priprosto ljudstvo proti njemu hujskati! — Tudi sedaj strelja „Soča“ na ubogo učiteljstvo s topovi iz varnega zavetja voditeljev in zastopnikov naroda rekši v omenjeni številki: „Naj se sčisti ozračje, da bode lahko vsak prepričan, kako podlo je bila uprizorjena gonja proti voditeljem in zastopnikom naroda na Goriškem!“ Tak način napadanja in bojevanja proti bednemu učiteljstvu ni ravno težaven. Videti in slišati želi tudi učiteljstvo, v čem in v koliko so s tem v zvezi voditelji in zastopniki naroda na Goriškem! Sčisti naj se tedaj ozračje!

Iz Novega mesta, 17. marca. Kaže se, da je dopis, kateri je prinesel Vaš cenjeni list v prvi polovici meseca januvara, dosegel svoj namen: vsekako je bil pretekli predpust najzavajnejši zadnjih 6 ali 7 let, in v postu nam je poleg dveh koncertov „Glasbene Matice“ naša „Narodna čitalnica“ podala v nedeljo, 12. t. m. za naše mesto uprav izreden duševni vžitek. Uprizorila se je „Lowodska sirota“ tako popolno in dobro, kakor je to pri nas in na našem skromnem odrup sploh mogoče. Uprizoritev je stala sicer mnogo truda, ker v naših razmerah ni malenkost, spraviti skupaj igralce kar za 15 ulog, ne glede na to, da so večje od teh ulog tako naporne, manjše pa tako nehvaležne, da jih je treba dovršeno igrati,

ako se jih hoče količaj spraviti do veljave. No reči se mora, da je veseliški odsek narodne čitalnice uloge kolikor mogoče prav razdelil, in da je bila tudi režija prav dobra; nekateri nedostatki gredo na rovaš starosti in nepopolnosti našega odra, in ravno tako se je zopet na odru in v dvorani občutno kazalo pomanjkanje in nedostatnost čitalniških prostorov. Od posameznih igralcev je pred vsem omeniti gdč. Vidičeva. Po pravici povedano, nekoliko smo se bali, kako bo ona, ki je doslej vedno le nastopala v najivnih ljubimskih ulogah, pogodila težko značajno ulogo Jovane Eyre, ta dokaj ne-navadni, da nenaravn značaj, — a strah je bil nepotreben. Od dejanja do dejanja bolj smo se prepričevali, da gdč. Vidičeva ni kriva, če smo dvomili o nji, ampak le naše družabne razmere, vsled katerih se zadnja leta ni priredila nobena večja resna igra, kjer bi bila mogla gdč. Vidičeva razviti svojo umetnost. Vreden soigralec ji je bil g. Tekavčič. Ravno iste pomisleke kakor pri gdč. Vidičevi, smo imeli, ko smo čuli, da bo on predstavljal Rolanda Rochestra, a ravno tako sijajno je on rešil svojo nalog, ter v vsem zadel težavni, notranjega boja polni značaj Rochestrov. Od ostalih igralcev nam je posebno pohvalno omeniti gdč. Preatonijev kot lady Georgina Clares. Ona napreduje stalno od uloge do uloge, in upati je, da jo kmalu vidimo vspešno nastopiti v kaki glavni ulogi. Gdč. Vasičeva — gospa Reed — je priznano dobra igralka. Ona je iz požrtvovalnosti prevzela ulogo, katera ji ne prija popolnoma, zato je morda v prvem dejanju nekaj pretiravala, v zadnjem dejanju pa, v tragičnem prizoru z Jovano Eyre in z Wytfildom, je zopet pokazala, da so tragične uloge njena stroka. Upajmo, da nam po daljšem presledku da večkrat priliko, občudovati njeni umetnosti v tragičnih ulogah. — Judita Harleigh je znala svojo ulogo jako dobro. Gospod Wyfield je bil posebno v zadnjem dejanju, kjer bi ga bila morala žalostna osoda nečakova vsaj nekoliko pretresti, premiren, da ne rečemo prezaspan. Ivan, sin gospe Reed, in sluga Sam, sta igrala prav dobro, a krenila sta jo ponekodi v dialekt, hiba, kateri ni težko odpomoči. Ostale uloge so bile v dobrih rokah, in dotični predstavljalci so naredili, kar se iz tako nehvaležnih ulog da napraviti. Ravno predstavljavcem takih ulog mora veseliški odsek za sodelovanje biti tako hvaljen, ker vaje morajo ti gospodje in dame ravno tako pohajati, dočim se jim po kritici pripisuje navadno le prav majhen delež uspeha. — Maski so bile v občem dobre. Želeti bi pa bilo, da bi se predstave točno začenjale — kar je pa ravno tako stvar občinstva, ki pri nas nikoli ni točno, kakor režije, ki bi morala skrbeti zato, da bi bilo za odrom vse v redu, in presledki mej posameznimi dejanji ne tako mučno dolgi, da se vsled njih predstava raztegne pozno v noč. Pri zadnji predstavi se je zahvaliti le izbornemu igranju naših diletantov, da občinstvo ni postal nepotrpežljivo; naše občinstvo še ni vajeno predstav trajajočih do 11. ure zvečer. Ne glede na te majhne ne-

monizacija lepe narodne pesmi „Kadar boš na rajžo šel“. V preumetni, prebogati harmonizaciji se je izgubil njen značaj, kakor se izgubi ponizna vijolica na grajskem vrtu, ki je okračen z eksotičnim vtečjem ... Bolj posrečila se mu je druga. Pesem vinskih bratov „Bog je stvaril zemljico“ je zvenela tako pristno domače, tako prirodno, da se nam je zdelo, kakor bi bili kje v vinski gorici v polnem hramu v veleni razposajeni družbi s kozarci kipečega vinca. Hubadov „Potrkan ples“ je živa, vesela pesem, ki vabi in miče na ples. Glasovi mešanega zvora poskakujejo med seboj v plesnem tempu, v lahkih skokih kot nožice kmetiških deklet. Bas tuintam zabrni v nizini, kakor bi razvneti kmetiški plesalec udaril s peto ob tla. To je lepo in vendar domače: reprezentuje se v celoti tako kot cvetoča vaška deklica v novi narodni opravi v nedeljo pri veliki maši ...

Matej Hubad je dobil v dar lito spleteno iz lovora; zaslužil jo je on in delo njegovo. Hvalna beseda pa sodi tudi črvstemu zboru, ki ga je vodil z elektrizirajočo taktirko. Vzčaral nam je že njo pomlad veselja in užitka. Ta pomlad je šla zmago-slavn meje poslušalcu po dvoranu in vsekmu je dala to, kar se je prilegal njegovemu srcu. Nam je vrgla v odprto dušo Meglico ...

Stanku Pirnatu se ni posrečila har-

dostatke pa smo narodni čitalnici za uporabitev „Lowodske sirote“ prav hvaležni in nadejamo se, da nas kmalu zopet razveseli s slično uprizoritvijo kakor daljše igre, — male burke jednodejanke naj se uprizorajo le predpustom pred kakim plesom.

Položaj štajerskih učiteljev.

(Dalje.)

Oni se po svojih stanovskih lastnostih nimajo brigati za blagor in napredek človeštva, ampak morajo le točno izvrševati svoje stroge predpise. Oni nimajo računati z nobeno individualnostjo, njim so vse stranke jednak.

Oni so uradniki le v predpisanih uradnih urah, zunaj urada so lahko povsem privatni ljudje, ker jim za izvršbo svojega vsakdanjega dela ni treba nikakoršne pravne in lahko vse uradne stvari v uradu rešijo. Česar jeden dan ne zmorejo, odložijo lahko za drugi dan. In če imajo gg. uradniki na dan nekaj več uradnih ur, kakor učitelj, je to le na videz večje obremenjenje, ker, kakor smo videli, opraviti more učitelj skoraj samo polovico svojega posla v predpisanih uradnih urah.

Njihovo uradno delo ima toraj jako malo produktivite in skoraj nikakoršnega upliva na razvoj človeške omike.

Zunaj urada živijo ti gg. uradniki včinoma za se in se navadno ne udeležujejo javnega delovanja, če so pa členi kakih društev, ostanejo skoraj zmiraj le pasivni.

Posebno za probubo naroda ne morejo in vsled svojih višjih uplivov ne smejo mnogo storiti.

Poslovanje teh gg. uradnikov, ki so velikanski državni upravi sicer neobhodno potrebni, toraj glede svojih koristij in svojega upliva na človeštvo ne nadkrijuje našega, ono ne zahteva niti tolike naobrazbe, ne toliko duševnega in telesnega navora, kakor naše, in vendar vživajo ti gospodje, ki živijo še vrhu tega le v večjih krajinah, neprimerno večjo plačo, kakor mi.

Njihova najnižja plača brez doklade je ravno toliko, kakor naša v I. plačilnem razredu, t. j. 800 gld., najvišja pa še jedenkrat toliko, t. j. 1600 gld.

Mi gg. uradnikom nikakor ne zavdamo njihovih plač, temveč jim privoščimo še boljših, a tirjamo, da omogoči človeška družba tudi nam, stanu primerno, življenje in nam odkaže vsaj iste plačo, kakor jih uživajo uradniki XI. do IX. čin. razreda.

Dokler se tej naši zahtevi ne ugodijo, misliti moramo, da smatra človeška družba naš poklic malo častnim in najmanje vrednim, kar bi nas v izvrševanju naših dolžnosti znatno oviralo, ker kdo se naj ogreva za stvar, kojo merodajni činitelji tako malo cenijo in s preziranjem plăcujejo? Kdo naj ostane še navdušen učitelj, če vidi, da se vsak drug posel razmeroma bolje plačuje, nego vzgojevanje in naobraževanje človeštva?

Bolj človeštvu na korist, ako se idejalizem v nas popolnoma zaduši, ako se iz učiteljskega stanu izsilijo vse boljše moči in se istemu posvetijo le oni elementi, ki vsled raznih uzrokov niso mogli dobiti boljše službe? Bolj človeška družba kaj pridobil, ako bodo v šoli delovali sami „najemniki“, sami kruhloveci, ki bodo svoj posel opravljali le mehanično, samo da vsaj na videz zadostijo postavnim tirjatvam?

Bi bila to še šola, kakor jo tirjajo Komensky, Pestalozzi, Slomšek in drugi znameniti pedagogi, bi-li mogla taka šola zadostiti nalogi, kakoršno ji določa sedanji šolski zakon? Ne in stokrat ne.

Če kje, velja pri nas izrek, vsakdo ne velja za učitelja, ampak pravi učitelj se mora roditi. Dajte toraj učiteljem tako plačo, da bodo mogli dostojo živeti, da se bo vsakdo, ki bo čutil v sebi poklic, posvetil temu, in da bodo oblastnije mogle izbrati le najboljše moči.

Če so uspehi šole že sedaj pri teh žalostnih razmerah tako vidni, koliko bolj bodo šele tedaj, če bodo v njih delovali zadovoljni, izborne naobraženi učitelji, polni navdušenja.

(Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. marca.

— Osebne vesti. Kancelijski praktikant pri dež. sodišču v Ljubljani, g. Alojzij Dular, je imenovan kancelistom pri rudniškem uradu v Gradišču. Pri davčnih uradih na Kranjskem so imenovani davčni

kontrolorji gg. Dom. Dereani, Rudolf Achtschin, Fr. Gregorič, Ant. Krapš in Fran Predalič ter davčni oficijal Fr. Zupan za davkarje, davčni pristavi gg. Konrad Rozman, Ivan Bobik, Fran Uršič, Ernest Sedlak in Vinko Premk za davčne kontrolorje, davčna pristava gg. Iv. Jereb in Ivan Lavrič za davčna oficijala in davčni praktikantje gg. Rudolf Strnad, Rajko Levstek, Rikard Boltzauer, Ernest Kobler, Makso Zoller, Henrik Kette in Fran Lunder za davčne pristave. — Nadoskrbnik v Idriji g. Viljem Leith je povodom njegovega umirovljenja dobil naslov cesarskega svetnika.

— **Deželni zbor.** IV. seja bo jutri, dne 21. marca ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Branje zapisnika III. deželnoborske seje dne 17. marca 1899. I. 2. Naznanila deželnoborskega predsedstva. 3. Priloga 37. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračuni bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1899. 4. Priloga 38. Utemeljevanje samostalnega predloga g. Iv. Hribarja in tovarišev glede podaljšanja veljavnosti nekaterih določeb zakona z dne 23. junija 1895., drž. zak. št. 88. 5. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah, in sicer: a) mlebarske zadruge v Trnovem za podaljšanje obrokov za povračilo deželnega posojila 500 gld.; b) posestnika Franc Česarja za podporo za napravo brodu čez Savo pri Kresnicah; c) županstva v Š. Rupertu za podporo za napravo štajci za streljanje proti toči; d) Franu Ravnharju, deželnega knjigovodje v pokolu za zvišanje pokojnine; e) Jakoba Bobeka iz Kala za odpis bolniških oskrbovalnih stroškov za Marijo Požar; f) Marije in Ane Lušin, sirot deželnega ingrosista, za podaljšanje in zvišanje miločine. 6. Ustno poročilo upravnega odseka glede razdržitve selske občine Turjak v samostojni selski občini Turjak in Rob (k prilogi 34). 7. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Kranjskega za uvrstitev okrajne ceste Kropa-Tržič mej deželne ceste. 8. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji Janeza Goličiča za uvrstitev mostu čez Soro pri Suhu mej okrajno cestne objekte. 9. Ustno poročilo upravnega odseka o § 5. letnega poročila: Občinske reči. 10. Ustno poročilo odseka za letno poročilo deželnega odbora in sicer: a) Splošno poročilo o letošnjem letnem poročilu deželnega odbora; b) poročilo o številkah I. in II.; c) o § 1. Zakonski načrti; d) o § 2. Davki; e) o § 3. C. Zdravstvene reči; f) o § 9. Ustanove; g) o § 10. Osebne stvari.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v četrtek, 23. marca t. l. ob petih popoldne z mestni dvorani izredno javno sejo.

— **Zadnja gledališka predstava.** Danes se zapró vrata slovenskega gledališča. Samo še jedenrat se napolni hram Talije, in sicer na čast najslavnejšemu slovenskemu pesniku, dr. Prešernu. Čisti dohodek današnje predstave je namenjen odboru, ki nabira prispevke za Prešernov spomenik, zato se je nadejati razprodane hiše. Vzpored je tako zanimiv in raznovrstan. Sodelujejo vse naše operne in dramatike, solisti in zbori. Predstavljal se boda dve izvirni noviteti: A. Aškerčev dramatički prizor „Prešern v gostilni Pri zlatem grozdu“ in Stritarjev „Prešernov god v Eliziju“. Razun tega se bo igral po E. Ganglovi novi dramatizaciji Prešernov „Krst pri Savici“. Glasbene točke pa so sledče: A. Foerster: Ouverture k operi „Gorenjski slavček“. Igra vojaški orkester 27. pešpolka. Dirigira H. Benišek. Samospevi. C. Mašek: a) „Kam?“ b) „Nezakonska mati“, F. S. Vilhar: „Mornar“, poje g. Jos. Noll, na klavirju spremlja gosp. H. Benišek. Dr. B. Ipavec: „Na Prešernovem domu“. Velika kantata za soli in zbor s spremjevanjem vojaškega orkestra. Za mešani zbor priredil H. Benišek. Bariton-solo poje g. J. Noll, tenor-solo g. Iv. Raškovič. Solo-kvartet: gg. Raškovič, Noll, Fedyczkowski, Kronovič. Sodelujejo tudi iz prijaznosti gdene. Stropnická, Stastna, in Radkiewicz. Prešernove čestilke in čestilci, zberete se danes polnoštevilno v našem gledališču!

— **Slovensko gledališče.** Naš tenorist, g. Raškovič je praznoval v soboto častni večer. Priljubljenosti njegove znak je bil srčen podzav, s katerim ga je odlikovalo občinstvo pri prvem nastopu. Vendar pa je dobil velik lovorjev venec s travkami, lepo ovetiščeno darilo in zlato urlo, tako

da je lahko zadovoljen s svojim častnim večerom. Pa tudi mi smo bili zadovoljni z njim. Peli so Viktorja Parma ljubezni in melodijo „Ksenijo“ ter Mascagnijev ognjevitno in slavno „Cavallerio rusticano“ — torej dve operi, kjer ima gosp. Raškovič mnogo prilike, da pokaže oblico svojih pevskih in igralskih zmožnosti. Poudarjali smo že ob prilikih, da je uloga menina Aleksija v „Kseniji“ izmed najboljših Raškovičevih ulog. Parma je položil v ulogu toliko duha in toliko čustva, da je za pevca, ki misli in čuti, kot bi bila namenoma pisana zanj. Gosp. Raškovič je pel vseskozi pretrsljivo in ognjevitno, a najlepše je pel vstopno pesem, ki mu je naklonila poseben aplavz. Gdč. Stropnicka je bila lepa Ksenija, ki se ji je v prelepem duetu z Aleksijem razvila simpatički glas do polne krasote. Ljubica je bila gdč. Štastna v ulogi Tatjane ter je žela za pesem „Ptičica gozdna“ posebno pohvala. Tudi gosp. Noll nam je tako ugajal, nikakor pa nismo bili zadovoljni z zborom, ki jo je prav temeljito zavozil v začetku in koncem opere. — Kakor je „Ksenija“, mehka in prijazna, tako je „Cavalleria rusticana“ trda, odločna in strastna. In pevci in pevke, ki so peli „Ksenijo“, pa morajo precej potem peti „Cavallerio“, morajo do cela izpremeniti zunanjost (t. j. igro) in notranjost (t. j. način petja.) Tam ljubezen in samo čustvo, tu ogenj in strast in vroča italijanska kri... Pa je bila vkljub temu tudi „Cavalleria“ krasna. Gosp. Raškovič je bil Turidu živahne igre in krepkega petja, v začetku malomaren, nebržen, a vedno razvnetejši. Najbolj mu je uspel prizor z materjo, ki jo je izvrstno pela in ponosno, a premrzlo igrala gdč. Radkiewicz, ki pa ni bila srečno maskirana. Imela je črne proge po obrazu, kakor bi se bila pozabila umiti. Jako dobra je bila tudi gdč. Stropnicka kot Santazza, ki je storila v igri in petju vse, kolikor ji dovoljujejo igralske in pevske zmožnosti. Lolo je pela gdč. Štastna, ki je bila izvrstna interpretinja začpljive, lepe Italijanke. Alfio je bil g. Noll ter je kot prejšnja leta dosegel v tej ulogi najlepši uspeh. Zbor je pel jako dobro, v igri pa bi moral biti živahnejši, a po številu močnejši. Za prihodnjo sezono je treba vsekakor skrbeti, da ga pomnože. — S to opero so se za letos poslovili solisti in solistske, zbor in gosp. kapelnik. Želimo vsem, da bi se odpočili v dobi dolgih gledaliških počitkov ter se vrnili s prihodnjo sezono krepki v belo Ljubljano, povzdigovat slavo slovenskega gledališča. Zahvaljamo vse za premnogi umetniški užitek, ki so nam ga privoščili v končani gledališki sezoni.

— **Slovensko pisateljsko podporno društvo.** Ker ni bil zadnji občni zbor sklepčen, naznanja odbor p. n. društvenikom, da bo občni zbor „Slovenskega pisateljskega podpornega društva“ prihodnji pondeljek (dne 27. t. m.), ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ ter bo zboroval ob vsakem številu členov.

— **Zdravniška zbornica kranjska** javlja, da c. kr. glavna direkcija tobačne režije na Dunaju razpisuje službi tovarniškega zdravnika c. kr. tobačne tovarne v Sternbergu in Taboru. Plača državnega uradnika XI. razreda, toda brez aktivitetnih doklad. Prošnje vložiti je s potrebnimi spričevali doktorja vsega zdravilstva in o dosedanjem službovanju, sosebno na kakem področju oddelku najkasneje do 15. aprila t. l. na c. kr. tobačno tovarno v Taboru. Dr. Neiner na Dunaju prosi, da bi se mu naznanilo število nemških zdravnikov na Kranjskem. Ker zbornica ni opravičena, ločiti zdravnike po narodnosti, blagovolé naj se p. n. gg. zdravniki nemške narodnosti javiti do 30. marca zdravniški zbornici kranjski.

— **Ljubljanska realka.** Poroča se, da so se v soboto vršile v stanovanjih nekaterih nemških realcev hišne preiskave in to po odredbi deželnega sodišča, ki je že začelo preiskavo proti večjemu številu realcev. Uspeh hišnih preiskav ni znan.

— Iz Št. Petra na Krasu se nam piše 18. marca: Zopet so tu! Kdo vender? Čež leto dñij vrnile so se „lastovice“ k nam, pa ne mislite, gospod uređnik, da so te tako zvane „lastovice“ iz lačne Italije, kakorih se ne manjka sedaj v Vaši beli Ljubljani, ker zdajo in popravljajo nove in stare hiše. Došli so k nam namreč tisti faktorji, kateri vodijo nasadbe na našem krasnem Krasu, ter dajo tudi našemu ubogemu kmetu ne malo zaslužek, to so urad-

niki pogojdovanja kamenitega Krasa. Veseli jih mora biti vsakateri, ko vidi kako so pridni in neutrudljivi pri delu in nadzorovanju. A komu se imamo zahvaliti? Slavni c. kr. komisiji za pogozdovanje, ter deželi in oziroma državi, katere nam to prekoristno dobroto izkazujejo, ter tudi v prvi vrsti gospodu baronu Heinu, ter gosp. gozdinemu nadsvetniku Vinku Gollu. Pohvaliti je pa res tudi še gospode uradnike. Ti morajo vsaki dan od 5. ure zjutraj do 6. ure zvečer biti pri nadzorovanju čez 200 delavcev in delavk. Jed in pijačo dobivajo iz bližnjih vasi; ni čuda potem, da morajo največkrat mrzle jedi ter prestano in sparjeni vodo uživati. A vzlio tem neprilikam vstrajajo vsi pregledniki in čuvajo pri svojem delu. Letos se zopet pogojuje in podsedava, in sicer: v postojinskem okrajnem glavarstvu, pri vaseh: Matenja vas, Št. Peter, Zagorje, Košana ter Vreme. Tudi se bode še sadilo nad Palčjem ter v Ilirske Bistrici in pa na Vipavskem. Tako bodo v nekaterih letih skoraj vse goličave zaraštene, kamenje sčasoma izginilo, burja ne bode več tako silna in vreme stalnejše, ter naš Kras ne bode potem več žalosten am-pak v resnici kras premile naše domovine. — Včeraj bil je takoj navadni letni semenj za blago in živino. Prignalo se je do 400 glav volov in krov. Kupčija bila je prav živahna, kjer je prišel kupec iz Morave, ter mnogo iz Trsta, Gorice in Vipave. Da bi se le tako obnesli tudi drugi semnji.

Markovc.

— **Vkup trčila** sta, kakor se nam javlja, v čeraj v Litiji dva vlaka — tovorni in mešanci. Zadnji je dospel neki v Celje stoprav ob 1. uri dopoludne. Podrobnosti niso še natanko znane.

— **Drevored na ljubljanskem Gradu** zasajen je z mladim zarodom, ker bo večina starega drevja kmalu „za peč zrela“.

— **K letošnjim velikim vojaškim vadám** na Koroško poklicani bodo večinoma vsi rezervisti 3. voja v popolnitev oziroma pomnožitev kompanij.

— **Nove zgradbe v Vodmatu.** Tekom letošnje pomlad pomnožilo se bode število hiš v Vodmatu za 15—20, namenjenih za stanovanja nižjim slojem.

— **Vožni red na Dolenjskih železnicah** je od 15. t. m. vsled pomnožitve tovornih vlakov (za jednega) mej Grosupljem in Novim mestom spremenjen in sicer pri osobnih (mešanih) vlakih za 10 minut povprečno.

— **Vreme.** „Učesec ima zakrivilen rep!“ Ta kmetski pregvor se ta dva dni uresničuje pri nas. Včeraj v jutro je pričelo pri nas polagoma mesti in metlo je cel dan in tudi danes še sneži. Po mestu in deželi je zopet vse belo. Notranjci imajo vsled burje celo zamete. Prognoza se je v četrtek in petek glasila: Temperatura blizu ničle, jugovzhodni vetrovi, v naših krajih dež in sneg. V Ljubljani ga je padlo 8 cm, a bode ga še veliko več, kakor kaže. — Današnji vlaki na državni in južni železnici so imeli vsled padlega snega nekoliko zamude. Sedaj ko to pišemo, znaša v Ljubljani višina snega 25 cm. Tudi za pasažo po mestu je ta sneg neprijeten, ker se vsipa raz strehe. Prava plundra pa nas bode mučila ko potegne južni veter. — Tudi promet pri vožnih poštah na deželi je vsled snega oviran.

— **Tatvina.** V pretečenem tednu so neznani lopovi vložili v hišo Urše Sikovič v Streharjih in odnesli okoli 50 gl. denarja, srebrno cilinder-remontoar uro z nikelastom pancer-verižico, zlate vhane v podobi grozja, zlate vhane (murčke) dve zlati broži, srebrno brožo, katera je imela na sredi vdelano modro rožico, dve zlati evratni verižici s križcem in medajonom, zlato verižico za žensko uro, srebrno pozlačeno verižico, dva zlata prstana z rudečim in belim kamnom, srebrno zapestnico, 6 gnjat, 20 litrov žganja (grenkega), 25 „kratkih“ smodk, 25 smodk po 1/4, kr. in šestilitersko steklenico. Vsa škoda znaša okoli 240 gld. Lopovi, katerih je morale biti več, so z rovnico zlomili železni paž na oknu in tako potem skoz okno prišli v sobo, kjer so bile navedeno reči. V sobi ni nihče spal.

— **Soprog o ustrelli.** V Pragi je stal pred porotniki neki Iv. Pinkas, 48letni nočni čuvaj, ker je ustrelli svojo ženo skozi okno, ko se je dvakrat na lastne odi preveril, da ga varja z nekim potnikom. Pinkas je imel v Kladnu vsako noč od 6. zvečer do sijutraj službo, in žena se je čutila povsem varno. Žena je imela že sedmoro otrok ter

jih je sovražila, kakor bi bila njihova mačeha. Obsojen je bil Pinkas na 5 let ječe.

* **Zblaznela iz ljubezni.** Na budim-pešanskem Variété-gledališču delujoča pevka miss Harry, rojena Dunajčanka, se je zaljubila v nekoga poročnika-lovca, ki je bil prejavljen v Kotor. Zaljubljenca sta si dolgo dopisovala, sedaj pa je pevka zvedela, da se bo njen ljubimec oženil. Ko je prejela to vest, se je začela krasiti s cvetkami, ter je plesala, dokler ni omedela. Ko se je zopet zavedla, je bila blazna.

* **Pri lastnem pogrebu aretiran.** V Parizu je aretiral redar nekega Prosperja Romiena, ko je šel za krsto, v kateri je ležalo mrtvo truplo njegovega brata. Romien je bil obsojen na 15mesečno ječo ter se je hotel odtegniti kazni s tem, da je izdal slučajno umrlega brata za samega sebe, seveda sebe pa za brata.

* **93letna angleška igralka Keeley** je umrla te dni vsled influence. Začela jeigrati z 19. leti ter dosegla i s tragičnimi i s komičnimi vlogami veliko slavo ter so-delovala na največjih odrih. Bila je 40 let stalno igralka, pozneje pa je nastopala samo pri dobrodelnih predstavah. Tudi njen so-prog je bil igralec.

* **10 ladij se je potopilo.** Kakor potročajo iz Londona, potopilo se je za časa zadnje nevihte osem britskih ladij, nemški parnik „Minister Maybach“ in jedna ameriška ladja z vsem osobjem vred.

Telefonična in brzjavna poročila.

Deželni zbori.

Dunaj 20. marca. Dalmatinski deželni zbor se danes zaključi. Tekom tega tedna se sklicejo deželni zbor goriški, tržaški, istarski in tirolski.

Zadar 20. marca. V sobotni večerni seji je deželni zbor sprejel predlog posl. Cingrič, naj se pri sodnih in upravnih uradih uvede hrvaščina kot notranji uradni jezik. V imenu Italijanov se je izrekel Salvi proti predlogu, a je pripoznal, da bi se s vzdrževanjem italijančine kot jedinim notranjim uradnim jezikom samo nemščini gladila pot v urade. Za predlog so govorili tudi Milič, Perič in Biankini.

Vojni budget.

Dunaj 20. marca. „N. Wr. Tagblatt“ javlja, da zahteva vojno ministerstvo za 1900. l. celih 23 milijonov več kakor za leto. Ta svota naj se porabi za zboljšanje častniških plač in za pomnožitev stalne vojske za 2500 mož. Proračun za mornarico izkazuje izredno potrebščino 6^{1/2}, milijonov in naknadnega kredita 2^{1/2}, milijonov.

Izgredi in demonstracije.

Praga 20. marca. Uradno se razglaša, da je bil včeraj v Mostu nemškonacionalen shod, katerega se je udeležilo nad 3000 oseb. Shod, ki je trajal le pol ure, je bil razpuščen radi voleizdajskih izjav v poslanca Wolfa. Zborovalci so odšli na „Ring“ in poskusili ulomiti v bralno društvo, kjer so zborovali socijalni demokratje. Prišlo je do pretepa, v katerem je inženér Lukas nevarno ranil socijalnega demokrata Wellerko. Vladni zastopnik je tudi socijalno-demokratski shod razpustil. Ker mestna policija ni mogla napraviti miru, je vladni komisar poklical 15 orožnikov, ki so izgrednike razgnali. Proti Lukasu in Wolfu je vladni komisar napravil kazensko ovadbo.

Gradec 20. marca. Na shodu trgovskih pomočnikov je mej nacionalcii in socijalnimi demokrati prišlo do krvavega pretepa, vsled katerega je bil shod razpuščen.

Gradec 20. marca. V „Industriehalle“ je bil včeraj shod, po katerem so zborovalci pred deželno hišo in pred mestno hišo demonstrovali za splošno volilno

X. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Prenos gl. 2564/07

Posojilnica v Gornji Radgoni	5.—
" okrajna v Litiji	10.—
" v Ljutomeru	5.—
" na Vranskem	10.—
" kmetska na Vrhniku	10.—
" v Radovljici	10.—
" in hranilnica v Gorjah	10.—
Kat. slovensko društvo v	25.—
Načelništvo posoščnice v Brežicah iz svoje lastne nagrade	15.—
Mestni zastop v Karlovemu na Hrvaskem	20.—
Nedok Josip, em gosp. prof. v Krakovu	10.—
Kovač Fran, selski pismosnica pri sv. Luciji ob Soči nabrajal na pustni torek v družbi Prešernove pesmi pevajočih deklek in fantov	3.—
Šepic Ivan v Konjicah	25.—
Hribar Ivan župan ljubljanski prispevek za februar	25.—
Tomar Ema učiteljica na c. kr. vadnicu v Gorici	2.—
dr. Kos Fran, hišni posestnik v Gorici	10.—
Nadišek Marica v Trstu nabrajala katere so darovali: Milka v Trstu 5 gld. 50 kr., Rybar Zinka v Trstu 5 gld., Bartol v Trstu 2 gld., Negode v Trstu 1 gld., dr. Slavkovca v Trstu 2 gld., Ponikvar v Trstu 3 gld., Sporn v Pulju 2 gld., Delkin v Trstu 1 gld., Makovec Liz v Sev. Ameriki 5 gld., Pernat pri sv. Lovrencu 3 gld., 50 kr., dr. Pretner Matej, odvetnik v Trstu 5 gld., Jelenko Ivan, c. kr. profesor v Trstu 5 gld., Podopivac M. v Trstu 50 kr.	30.—
Barle Janko arhivar nadškof. pisarne v Zagrebu nabrajal	25.—
katere so darovali: dr. Suki Felix prost. 10 gld., Zadravec Al. aktuvar 1 gld., Barle Konrad učitelj, 1 gld., dr. Medimurec Mih. prof. 50 kr., Bučar Josipina 2 gld. 50 kr., Barle Janko 10 gld.	10.—
L. P. v Ljubljani	Skupaj gl. 2834/57

Dr. Josip Stare, blagajnik.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306,2 m. Srednji sršni viak 736,0 mm.

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Pozornina v 24 urah
18.	9. zvečer	725,5	10,2	sr. jzahod	jasno	mm
19.	7. zjutraj	726,4	4,8	sr. jzvhod	oblačno	02 mm
.	2. popol.	729,0	0,2	sr. vzhod	oblačno	96 mm
,	9. zvečer	730,1	- 1,8	sr. svzvod	sneg	
20.	7. zjutraj	726,4	- 2,2	p.m. szah.	sneg	
.	2. popol.	725,3	0,0	sr. svzvod	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 9,3° in 11°, normalne: 4,0° in 4,2°.

Dunajska borza

dné 20. marca 1899.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 80
Avstrijska zlata renta	120 15
Avstrijska kronska renta 4%	100 95
Ogerska zlata renta 4%	119 85
Ogerska kronska renta 4%	97 80
Austro-egerske bančne delnice	913 70
Kreditne delnice	367 47½
London vista	120 47½
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59 —
20 mark.	11 79
20 frankov	9 55½
Italijanski bankovci	44 20
C. kr. cekini	5 67

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKS VERSEC, Ljubljana, Šelenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.



Za mnogobrojne tolažilne izjave sočutja, ki so nam došle od sorodnikov, priateljev in znancev moj bolezni in ob smrti naše iskreno ljubljene matere, gospe

Fani Seidl roj. Rohrmann

posestnica v Novem mestu

na tako blagodejoč način, za mnoge lepe poklonjene vence, kakor za mnogobrojno častilno spremstvo k zadnjemu počitku drage rajnice izrekamo s tem svojo najtoplejšo zahvalo.

Hedwiga Schulz roj. Seidl hč. Ludovik Seidl, sin.

Novemesto, dne 18. marca 1899.

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne uradniške uniforme in poverjeni začasnatelj ces. kr. unif. blagajne drž. železnice uradnikov

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 4 se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje civilnih oblik in neprimočljivih havelokov po najnovejši fasoni in najpovoljnjejših cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladislu.

Gospodom uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor: sablje, meče, klobuke itd., gospodom c. kr. justičnemu uradniku pa za izdelovanje talarjev in baretov.

11

Čuberjev vrelec

Najboljše učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim bolezni, živčnim in kožnim bolezni itd. Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj.

Citraši dobé 4 komade za citre brezplačno in katalog pri J. Neukirchnerju, Görlau, Češko. (321—5)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavien od dné 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Frauensfeste, Ljubno; čez Selzthal Ausse, Solnograd; čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Frauensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-G-stein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curh, Genevo, Pariz, čez Koin-Roifing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francoske vare, Karlove vare, Prago, Lipak, Dunaj via Amstetten. — **Proga v novo mesto in v Kočevje.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. zjutraj, ob 12. uri 55 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** j. k. Proga iz Trbiž. Ob 5. uri 46. m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovinih varov, Heba, Marijineh varov, Planja, Budejvice, Solnograda, Lince, Steyra, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Frauensfeste. — Ob 11. uri 17. m. dopoldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovinih varov, Heba, Marijineh varov, Plzna, Budejvice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenc, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljak, Celovca, Frauensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljak, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — **Prihod v Ljubljano** d. k. v Kamnik. Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

Hamburg-Newyork.

Prevažanje oseb

z brzimi parniki na dva vijaka in rednimi poštnimi parniki na dva vijaka, dalje prevažanje oseb

v vse kraje Zjedinjenih držav Severne Amerike

Canado, Brazilijo, Argentinijo,

Afriko itd.

Natančnejša pojasnila daje brezplačno

F. W. Graupenstein, Lipsko glavni zastopnik. (446—2)

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da preveznam in izvršujem točno naročila na kavo, čaj, olje, riž, makrone, delikatese, sadje, riba, vina i. t. d.

Posiljatve v omotih po 5 kil oddajam po pošti, one od 30 kr. naprej pa po zelenicni s povzetjem.

Take posiljatve se izplačuje vsakomur, posebno p. n. hrômerščak, državnik in onim, ki rabijo za dom različne jestivine ali žele o raznih prilikah nabaviti si specijalitete, katerih se na deželi ne dobija, ali pa le zelo draga, n. pr.

morske ribe in rake, sveže sadje, fino olje i. t. d.

Glavni moj namen je razpošiljati dobro blago in po nizki cenai.

Cenike razpošiljem radovljivo in brezplačno.

Za p. n. gg. trgovce imam poseben cenik in zamorem dajati blago po tako nizkih kupih, da se ne bojim konkurenč.

Tudi sprejemam zastopstva in vsekajna posredovanja.

Z odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan v Trstu, v ulici San Francesco štev. 6.

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

urar

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogu vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilic in satonskih ur, vse samo dobro do najnovejše kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v řepnih in stenskih urah so vedno v salogi. 11

Popravila se izvršujejo načeno.

Učenec

se vzprejme pri tvrdki

Konrad Šumi & Co.

"Pri novi tovarni".

(525—2)

Gumi-čevlje



elastične
pristne ruske in druge
najboljših izdelkov

pri (538—1)

Ivan Kordik-u
Ljubljana, Prešernove ulice št. 10-14.

Vabilo

rednemu občnemu zboru
Posojilnice na Slapu
pri Vipavi

registrirane zadruge z neomejeno zavezo
kateri se bode vršil

dné 28. marca 1899. 1.

točno ob 3. uri popoldne

v šolskem poslopju na Slapu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva o letnem računu.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Privolitev remuneracij načelstvu in nadzorstvu.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.